

na bit unosi bit u zbilju i time je otima iz prolaznosti, proletarijat iz trajanja poretka — živa negacija poretka, — unosi vremenitost u bit i time je otima od vječnosti, stalnosti. Vrijeme postaje bitno a bit vremenita: povijest nije kao za Hegela kompozitum vječnosti i prolaznosti nego bitno zbiljevanje — zbiljevanje biti. To znači da je bit prestala da bude apriornom formom, esencijom, prirodom, zakonom, nacrtom, planom, promišlju etc. — ne odstupivši za račun egzistencije, golog »tu i ovdje« ili čak njegovog apriorizma, nego da oboje: i *esse essentiae* i *esse existentiae* jesu po onom moćnom, omogućavajućem povijesnom »ništa« — ili jednostavnije: po povijesti. — To, ujedno, znači da je vremenitost prestala da bude prolaznost, niz ništavnih sada u sadašnjosti i nestalih u prošlosti, još nenaštalih u budućnosti, ne odstupivši za račun vječne sadašnjice, nego da oboje, i prolaznost i vječnost jesu po onom moćnom, omogućavajućem povijesnom »ništa« — ili jednostavnije: po povijesti. Bit nije ono što je bilo, što negda i svagda bijaše, nego nadolazeće, buduće iz kojeg izvire i u koje uvire gotovo i prošlo, sadašnje i bivše. To znači da stvari i čovjek među njima, pokraj njih, izvan njih i za njih mogu opet dobiti zbilju i smisao koje je raspršio totalitet u kruženju, ali i to, da prvenstveno o čovjeku koji iskušava »ništa« zavisi hoće li ih dobiti ili će se izgubiti u »ničemu«.

Na početku smo rekli da veznik »i« u naslovu »bit i suvremenost« označava njihovu konstitutivnu uzajamnost. Ako filozofija radi iskona novog svijeta bude preko sebe (trans) prelazila u povijesno mišljenje, iskonsko mišljenje — mišljenje iskona (u smislu genitivus subject. i object.) onda će duboko iskušeni trenutak sadašnjice u obratu još jednom i to odlučno roditi bit do koje nam je stalo i po kojoj stojimo dostojni svoje ljudskosti. Tek tada »biti suvremen«, tj. s povijesnim vremenom može značiti »biti bitan«, tj. svjetovno epohalan.